

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Poszczególne rodzaje środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, które mogą zastosować sądy irlandzkie, przybierają postać nakazów/zakazów sądowych. Nakaz sądowny to postanowienie sądu nakazujące stronie podjęcie określonego działania, natomiast zakaz sądowny to postanowienie sądu nakazujące stronie powstrzymanie się od podejmowania określonego działania. Niezastosowanie się do nakazu/zakazu sądownego stanowi obrazę sądu, a osoba, która narusza takie postanowienie, może zostać skazana na karę pozbawienia wolności. Nakaz/zakaz sądowny może zostać zarządzony:

- (i) bezterminowo,
- (ii) na czas określony albo
- (iii) tymczasowo do czasu wszczęcia postępowania w sprawie.

Jeżeli powód uważa, że pozwany może usunąć lub zniszczyć istotne przedmioty lub dokumenty, może zwrócić się *ex parte* do sądu o wydanie nakazu przeszukania (*Anton Piller order*), który jest rodzajem nakazu sądowego nakładającego na pozwanego obowiązek udostępnienia powodowi swoich pomieszczeń w celu zapewnienia mu możliwości zapoznania się z dokumentami lub dokonania oględzin innych przedmiotów i zabrania wszelkich rzeczy należących do powoda. Jeżeli powód obawia się, że pozwany może zbyć część lub całość swojego majątku i nie być w stanie zaspokoić roszczenia powoda w przypadku, gdyby ten ostatecznie wygrał sprawę, powód może zwrócić się do sądu o wydanie nakazu zabezpieczenia lub nakazu zamrożenia aktywów (*Mareva injunction*) uniemożliwiającego pozwanemu rozporządzenie należącymi do niego składnikami majątku przez okres obowiązywania nakazu. Nakaz zabezpieczenia zasadniczo uniemożliwia pozwanemu, który nie zamieszkuje na obszarze właściwości danego sądu, ale którego majątek jest położony na tym obszarze, przeniesienie tych składników majątku w oczekiwaniu na rozprawę.

Jeżeli przedmiotem roszczenia powoda jest zapłata określonej sumy pieniężnej, może się on zwrócić do sądu o wydanie postanowienia nakazującego pozwanemu tymczasowo wniesienie części lub całości kwoty będącej przedmiotem roszczenia. Z kolei pozwany, który obawia się, że w przypadku gdyby roszczenie powoda zostało oddalone, powód może nie być w stanie pokryć poniesionych przez pozwanego kosztów sądowych związanych ze skuteczną obroną w postępowaniu, może zwrócić się do sądu o wydanie postanowienia nakazującego powodowi zabezpieczenie kosztów postępowania przez złożenie w sądzie kaucji w określonej wysokości. Jeżeli sąd wyda postanowienie w sprawie „zabezpieczenia kosztów postępowania” na korzyść pozwanego, powód nie będzie mógł kontynuować dochodzenia roszczenia do momentu wpłacenia kwoty wskazanej w postanowieniu sądu.

Wysoki Trybunał (High Court) jest właściwy do wydawania postanowień o udzieleniu zabezpieczenia w toku postępowania prowadzonego przed innym sądem właściwym, jeżeli uzna to za stosowne. Wysoki Trybunał może wydać „światowy nakaz zabezpieczenia” mający zastosowanie do składników majątku położonych w innych jurysdykcjach, jeżeli istnieje zagrożenie lub obawa, że pozwany może dążyć do zbycia swojego majątku w celu uniknięcia konieczności wykonania wydanego przeciwko niemu wyroku.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Większość wniosków o wydanie nakazu/zakazu sądowego można wnieść do sądu okręgowego albo do Wysokiego Trybunału. Niektóre rodzaje środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego może jednak zarządzić wyłącznie Wysoki Trybunał, na przykład nakazy zabezpieczenia, nakazy przeszukania i nakazy w odniesieniu do postępowania prowadzonego w państwach trzecich.

Strona zwracająca się o wydanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia musi złożyć wniosek wraz z oświadczeniem z mocą przysięgi (*affidavit*). Wnioskodawca musi przedstawić wszystkie istotne fakty, zwłaszcza jeśli wniosek zostaje złożony bez powiadomienia o tym fakcie strony przeciwnej. W oświadczeniu z mocą przysięgi należy również przedstawić projekt postanowienia, określając wyraźnie, o co dokładnie występuje się do sądu. Dodatkowo informacje na temat wymaganych formularzy sądowych można uzyskać na stronie internetowej [Służby Sądowej](#).

Jeżeli sąd uwzględni wniosek o wydanie nakazu/zakazu sądowego, wnioskodawca będzie zazwyczaj musiał złożyć tzw. zobowiązanie do wypłacenia odszkodowania (*undertaking as to damages*), na wypadek gdyby ostatecznie przegrał sprawę, tak aby zapewnić stronie przeciwnej, przeciwko której sąd wydał nakaz/zakaz, możliwość odzyskania kosztów poniesionych w rezultacie wydania takiego postanowienia.

Wnioski o wydanie nakazu/zakazu sądowego można składać *ex parte* lub bez powiadomiania strony przeciwnej, jeżeli istnieją ku temu uzasadnione przesłanki. Tego rodzaju wnioski można również składać przed wszczęciem postępowania, jeżeli uzasadnia to pilny charakter sytuacji, w jakiej znajduje się powód. (Jeżeli chodzi o środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego lub środki tymczasowe w sądzie gospodarczym, zob.

[regulamin sądów wyższej instancji z 1986 r.](#) (Order 63A, rule 6(3); Rules of the Superior Courts)).

2.2 Najważniejsze warunki

Sądy dysponują swobodą uznania przy podejmowaniu decyzji w sprawie wydania tymczasowego nakazu/zakazu sądowego lub odstąpieniu od wydania takiego nakazu w przypadkach, gdy będzie to uzasadnione i stosowne ([regulaminu sądów wyższej instancji z 1986 r.](#), Order 50 rule 6(1)). Ustalając, czy wydanie tymczasowego nakazu/zakazu sądowego jest zasadne w danym przypadku, sąd powinien:

- (i) rozważyć, czy roszczenie zostało uprawdopodobnione;
- (ii) rozważyć, czy zasądzenie odszkodowania stanowiłoby odpowiedni środek ochrony prawnej, w przypadku gdyby wniosek o wydanie nakazu/zakazu sądowego został oddalony, a wnioskodawca wygrałby następnie sprawę;
- (iii) uwzględnić interes obu stron i przewidywane skutki wydania nakazu/zakazu (*balance of convenience*).

Wnioskodawca musi przede wszystkim uprawdopodobnić swoje roszczenie. Spełnienie tego wymogu jest stosunkowo proste, ale w ostatnich latach wnioskodawcy napotykali coraz większe trudności w wywiązaniu się z tego obowiązku w sytuacji, w której środkiem, o zastosowanie którego wnioskodawca zwraca się na etapie postępowania zabezpieczającego, jest nakaz podjęcia określonej czynności przez stronę przeciwną. Obecnie wyraźnie wynika z orzecznictwa, że w takim przypadku wnioskodawca musi wykazać wysokie prawdopodobieństwo wygrania przez niego danej sprawy.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Z wnioskiem o wydanie nakazu/zakazu sądowego można wystąpić z różnych powodów, m.in. w celu uniemożliwienia stronie zabudowy lub wykorzystania gruntów w sposób sprzeczny z warunkami zagospodarowania przestrzennego lub przyjętymi ustaleniami, umożliwienia przeszukania nieruchomości i

usunięcia przedmiotów, zmuszenia pracodawcy do dalszego wypłacania wynagrodzenia pracownikowi lub uniemożliwienia pracodawcy zatrudniania nowych pracowników do momentu rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli wydano nakaz zabezpieczenia lub nakaz zamrożenia aktywów (*Mareva*), strona, do której skierowany jest nakaz, nie może rozporządzać swoimi aktywami w sposób, który byłby sprzeczny z treścią postanowienia sądu. Przykładowo strona taka może mieć możliwość wypłacania wyłącznie określonych kwot ze swojego rachunku bankowego, a ponadto może mieć zakaz obniżania wartości składników swojego majątku poniżej określonej kwoty do momentu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Niezastosowanie się przez stronę do treści postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia może zostać uznane za obrazę sądu, co podlega karze pozbawienia wolności, grzywny lub przepadku składników majątku. Na pierwszej stronie postanowienia sądu powinno znajdować się pouczenie dla adresata o potencjalnych konsekwencjach karnych niezastosowania się do nakazu/zakazu sądowego. Podobnie jeżeli osoba trzecia umyślnie pomaga pozwanemu zbyć składniki majątku objęte nakazem zabezpieczenia, osoba taka może również zostać uznana winną obrazę sądu. Z tego względu odpisy wszelkich nakazów zabezpieczenia wydanych przez sąd doręcza się zazwyczaj również wszystkim zainteresowanym osobom trzecim, takim jak dyrektorzy banków, księgowi i pełnomocnicy zatrudniani przez stronę, do której skierowany jest nakaz, lub świadczący usługi na rzecz tej strony.

Każda umowa zawarta z naruszeniem nakazu/zakazu sądowego jest niezgodna z prawem i niemożliwa do wykonania przez stronę, która wiedziała o wydaniu postanowienia sądowego. Niezgodność umowy z prawem nie uniemożliwia jednak przeniesienia prawa własności na jej mocy, dlatego też w przypadku wykonania takiej umowy odzyskanie składnika majątku będącego przedmiotem przeniesienia co do zasady nie będzie możliwe – w takiej sytuacji jedynym środkiem ochrony prawnej dostępnym dla powoda będzie odszkodowanie.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Co do zasady nakaz/zakaz sądowy zachowuje ważność do momentu zakończenia postępowania (tymczasowy nakaz/zakaz sądowy). W przypadku wydania zabezpieczającego nakazu/zakazu sądowego bez powiadomienia strony przeciwnej o tym fakcie, taki nakaz zazwyczaj zachowuje ważność przez określony czas, po którego upływie zachodzi konieczność wydania kolejnego postanowienia sądu.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Tak. Pozwany lub dowolna osoba, której dotyczy wydany zabezpieczający nakaz/zakaz sądowy, może w dowolnym momencie zwrócić się do sądu o jego zmianę lub uchylenie. Strona, która zamierza go zaskarżyć, musi powiadomić o tym fakcie pełnomocnika strony przeciwnej. Sąd może go uchylić, jeżeli pozwany jest w stanie wykazać, że nakaz/zakaz przede wszystkim nie powinien być wydany, jeżeli od chwili jego wydania zaszła istotna zmiana okoliczności lub jeżeli jego uchylenie jest zasadne i słuszne. Jak wspomniano powyżej, sąd może zobowiązać stronę wnoszącą o wydanie nakazu/zakazu sądowego do złożenia tzw. zobowiązania do wypłacenia odszkodowania (*undertaking as to damages*), aby w razie ostatecznego przegrania sprawy przez wnioskodawcę zapewnić stronie, przeciwko której wydano nakaz/zakaz sądowy, pewną ochronę, jeżeli chodzi o koszty poniesione w rezultacie jego wydania. Ostatnia aktualizacja: 17/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.